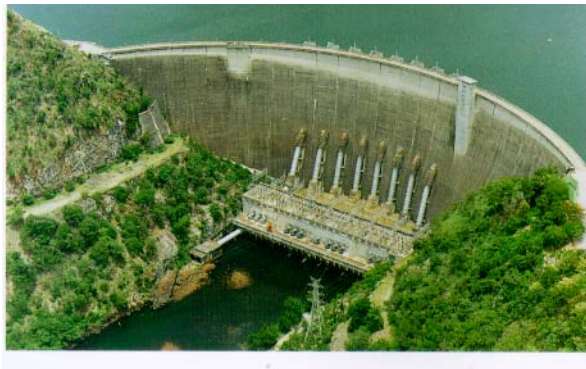

เขื่อนภูมิพล

เขื่อนภูมิพล เป็นเขื่อนอเนกประสงค์แห่งแรก ของประเทศไทย เดิมชื่อเขื่อนยันฮี ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระปรมาภิไธยให้เป็นชื่อ เชื่อว่า “เขื่อนภูมิพล”

ลักษณะเขื่อนและโรงไฟฟ้า เขื่อนภูมิพลเป็นเขื่อนคอนกรีตโค้งเพียงแห่งเดียวของประเทศไทย สร้างปิดกั้นลำน้ำปิงที่บริเวณ เขาแก้ว อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีรัศมีความโค้ง ๒๕๐ เมตร สูง ๑๕๔ เมตร ยาว ๔๘๖ เมตร ความกว้างของสันเขื่อน ๖ เมตร อ่างเก็บน้ำมีความจุ สูงสุด ๑๓,๔๖๒ ล้านลูกบาศก์เมตร จัดเป็น เขื่อนคอนกรีตโค้งที่ใหญ่และสูงที่สุดใน เอเชียอาคเนย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๔ การก่อสร้างในระยะแรกประกอบด้วยงานก่อสร้างตัวเขื่อน ระบบส่งไฟฟ้า และอาคาร โรงไฟฟ้า ซึ่งได้ติดตั้ง เครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่ ๑-๒ กำลังผลิตเครื่องละ ๗๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าได้เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม และ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๗ ตามลำดับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อนเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๗

ต่อมาได้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่ ๓-๖ กำลังผลิตเครื่องละ ๗๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ และเครื่องที่ ๗ กำลังผลิต ๑๑๕,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าได้ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม และ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๒ และ วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๕ ตามลำดับ

เพื่อเป็นการยืดอายุการใช้งานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าออกไป ในปี ๒๕๓๑ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้ทำการปรับปรุงเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่ ๑-๒ ทำให้มีกำลังผลิตเพิ่มขึ้น อีกเครื่องละ ๖,๓๐๐ กิโลวัตต์ สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าระบบได้เมื่อเดือน พฤศจิกายน ๒๕๓๕ และพฤศจิกายน ๒๕๓๖ ตามลำดับ ส่วนการ ปรับปรุงเครื่องที่ ๓-๔ ทำให้มีกำลังผลิตเพิ่มขึ้น เท่ากับเครื่องที่ ๑-๒ แล้วเสร็จสามารถจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบได้เมื่อ เดือน กุมภาพันธ์ และสิงหาคม ๒๕๔๐ ตามลำดับ

นอกจากนี้ในปี ๒๕๓๔ กฟผ. ได้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่ ๘ แบบสูบกลับ ขนาดกำลังผลิต ๑๗๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ และก่อสร้างเขื่อนแม่งัดตอนล่าง เพื่อใช้อ่างเก็บน้ำเป็นอ่างล่าง สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าระบบได้ในเดือน มกราคม ๒๕๓๙ ทำให้โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนภูมิพล มีกำลังผลิตติดตั้งทั้งสิ้น ๗๓๑,๒๐๐ กิโลวัตต์ ให้พลังงานไฟฟ้า ปีละ ๑,๐๖๒ ล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง

เขื่อนแม่ปิงตอนล่าง เป็นเขื่อนขนาดเล็ก ชนิดดินถมแกนดินเหนียวปิดทับหน้าด้วยหินทิ้งสร้างปิด กันลำนํ้าปิง ห่างจากเขื่อนภูมิพลลงมาทางท้ายนํ้า ๕ กิโลเมตร ความยาวเขื่อน ๒๐๐ เมตร สูง ๑๒ เมตรจากท้องนํ้า ความกว้าง สันเขื่อน ๑๐ เมตร ระดับสันเขื่อน +๑๔๒.๐๐ เมตร รทก.

อาคารระบายน้ำเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๒๘ เมตร ยาว ๑๔๔ เมตร สูง ๑๔ เมตร ช่องระบายน้ำ ๑๐ ช่อง กว้างช่องละ ๑๐.๕ เมตร อ่างเก็บน้ำมีความจุ ๔.๙๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม ๒๕๓๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อน เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๘

ประโยชน์ นอกเหนือจากการผลิตไฟฟ้าเพื่อสนองความต้องการของประเทศแล้ว ในด้านการชลประทาน ยังสามารถปล่อย น้ำในอ่างเก็บน้ำ ไปช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่จังหวัดตาก กำแพงเพชร และพื้นที่ ลุ่มน้ำเจ้าพระยาประมาณ ๗.๕ ล้านไร่ รวมทั้งช่วยบรรเทาอุทกภัย ในช่วงฤดูฝน และอำนวยความสะดวก ในด้านการประมงอีกด้วย ผลพลอยได้อีกประการหนึ่ง ก็คือ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของ จังหวัดตาก ภายในบริเวณเขื่อน มีสวนสาธารณะที่มีความร่มรื่น ชื่อ "สวนนํ้าพระทัย" และที่เขื่อน แม่ปิงตอนล่างก็มี "สวนเฉลิมพระเกียรติ" ไว้ต้อนรับ นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมอีกด้วย

- **สวนนํ้าพระทัย** มีพื้นที่ประมาณ ๑๖ ไร่ ประกอบด้วยสวนที่เป็นสวน และสวนที่เป็นเรือนรับรองและร้านอาหาร สวนประกอบ ที่สำคัญของสวนคือ ประติมากรรมสัมฤทธิ์ ธารนํ้าพุ ชุ่มต้นไม้ และชุกกล้วยไม้พันธุ์ไทย พื้นเมือง โครงการสวน นํ้าพระทัยเป็น ๑ ใน ๓ โครงการที่ กฟผ. ได้รับอนุมัติให้ใช้ตราสัญลักษณ์ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐
- **สวนเฉลิมพระเกียรติ** ตั้งอยู่ทางฝั่งขวา ของเขื่อนแม่ปิงตอนล่าง ประกอบด้วย แปลงไม้ประดับที่จัดแต่งเป็นรูปพระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. ซึ่งเป็นจุดเด่นของสวน ลานอเนกประสงค์ ศาลาพักผ่อนริมนํ้า กฟผ. จัดสร้างสวนนี้ เพื่อถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ในปี ๒๕๓๙ และเป็นปีที่โครงการ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนภูมิพลเครื่องที่ ๘ แล้วเสร็จอีกด้วย

สถานที่ท่องเที่ยว ตามเส้นทางก่อนถึงเขื่อน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง อาทิ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช เจดีย์ยุทธหัตถี และหากล่องเรือในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล ก็มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ที่น่าสนใจอีกมากมาย เช่น ดอยเจ้าพ่อหลวง เกาะวาเลนไทน์ แก่งสร้อย ถ้ำช้างร้อง เป็นต้น

เส้นทางคมนาคม ระยะทางจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดตาก ๔๒๕ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์ ประมาณ ๗ ชั่วโมง ไปตามทางหลวงหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) แยกซ้ายที่วังน้อย เข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ สายบางปะอิน-นครสวรรค์ ผ่านจังหวัดกำแพงเพชร แล้วตรงเข้าจังหวัดตาก และจากตัวเมืองไปยัง เขื่อนภูมิพลเป็นระยะทางอีก ๖๑ กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางที่สะดวกและนิยมใช้กันคือ ไปตามทางหลวง หมายเลข ๑ ถึงกิโลเมตรที่ ๔๖๓ จะมี ทางแยกซ้ายมือเข้าเขื่อนภูมิพลประมาณ ๑๗ กิโลเมตร หรืออาจใช้เส้นทางหมายเลข ๑๑๐๗ ผ่านทางแยกไป เจดีย์ยุทธหัตถีอีก ๒๕ กิโลเมตร

ติดต่อสอบถาม ผู้สนใจจะเข้าเยี่ยมชมหรือพักแรม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่เรือนพักรับรอง เขื่อนภูมิพล โทร. ๐ ๕๕๕๙ ๙๐๙๓-๗ ต่อ ๒๕๐๐, ๒๕๐๑ หรือที่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บางกรวย นนทบุรี โทร. ๐ ๒๔๓๖ ๐๖๔๖-๘

สรุป เขื่อนภูมิพล นับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาระบบการผลิตไฟฟ้าให้มีความมั่นคง สามารถนำ ประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าเท่าเทียมอารยประเทศได้ ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิต

แห่งประเทศไทย ก็ได้ ดำเนินการพัฒนาและ บำรุงรักษาเขื่อนภูมิพลอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ยืน
ยงคงคุณค่ายาวนานเท่านั้น

www.bhumiboldam.egat.com